

DIYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ, AHLAKÎ, EDEBÎ, MESLEKÎ AYLIK DERGİ

8. Cilt

Kasım - Aralık 1969

90 - 91. Sayı

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
RAMAZAN BAYRAMINI TEBRİK MESAJI Lâtfi DOĞAN	325
ASRIMIZDAKİ TEFSİR HAREKETLERİNE UMÜMÎ BİR BAKIŞ Doç. Dr. İsmail CERRAHOĞLU	327
İSTİAZE VE BESMELE Demirhan ÜNLÜ	335
HADİS-İ ŞERİF Ahmet SERDAROĞLU	339
RAMAZAN VE ORUÇLA İLGİLİ HADİS-İ ŞERİFLER Osman KESKİOĞLU	343
RAMAZAN ORUCUNUN KAZANDIRDIĞI MUTLULUK Kemal GÜRAN	348
ORUÇ VE KADİR GECEŚİ Orhan BALCI	350
HUTBE (KADİR GECEŚİ) Arif M. ÖZDEMİR	351
İMAM SÖZÜNÜN TAŞIDIĞI MÂNÂ Cemaleddin KAPLAN	354
MÜSLÜMANLARCA KİTABIN VE KÜTÜPHANENİN KIYMETİ BÜYÜKTÜR M. Şevki ÖZMEN	356
ORUÇ TUTANLARIN UYMALARI GEREKLİ SAĞLIK KURALLARI Dr. Burhan BENGİSU	359
ŞEHİD (Şiir) Hasan ERDEN	360
AYDINLIK KOŞMASI (Şiir) F. Cemâl Oğuz ÖCAL	361
DIYANET İŞLERİ VE FAİZ MES'ELESİ Namık Zeki ARAL	362
MEMLEKETİMİZDE HİRİSTİYANLIK PROPAGAN- DASI Doç. Dr. Talât KOÇYİĞİT	366
KISSADAN HİSSE Nevzat AKALTUN	363
ÇOCUK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ Süleyman ÖZER	369
İBN-İ SİRİN Lâtfi ŞENTÜRK	371
SER'İYYE SİCİLLERİ ARŞİVİ Nuri YEPREM	373
FETVÂ EMİNİ ABDULLAH VASSAF EFENDİ	375
DİN İŞLERİ YÜKSEK KURULU KARARI	378
TAMİMLER	379
HABERLER	381

RAMAZAN VE ORUÇLA İLGİLİ HADİS-İ ŞERİFLER

Osman KESKİOĞLU

Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمًا وَحَضَرَ رَمَضَانَ :
أَتَاكُمْ رَمَضَانُ شَهْرُ بَرَكَاتٍ يُغْنِيكُمْ اللَّهُ فِيهِ فَيَنْزِلُ الرَّحْمَةُ وَيُحِطُّ الْخَطَايَا وَيَسْتَجِيبُ فِيهِ
الدُّعَاءَ ۞ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى نَفْسِكُمْ وَيُبَاهِي بِكُمْ مَلَائِكَتَهُ ۞ فَأَرُوا اللَّهَ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
خَيْرًا فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حَرَّمَ فِيهِ رَحْمَةَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ۞

U bâdetü'bni Sâmit'den; şöyle demiştir: Ramazan geldiğinde Resûlullah (S.A.V.) bir gün buyurdu ki:

"Bereket ayı olan Ramazan geldi; Allah onda size zenginlik verir; rahmet indirir; hatâ ve kusurları bağışlar; duâyı kabûl eder. Cenâb-ı Hak sizin iyi amellerinize bakar ve sizinle meleklerine iftihar eder. Öyle ise, Allah indinde hayırlı olmağa bakın; hayır işleyin. Gerçekten şakî, en bedbaht, bu ayda da Allâhu zü'l-Celâl'in rahmetinden mahrum kalandır." (Bu Hadîs-i Şerîf'i Taberânî, Mu'cem-i Kebîr'inde rivâyet eder.)

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّمَ) قَالَ : سَأَيْتُكَ يَا أَبَايَ مِنَ الْخَيْرِ : الصَّوْمُ
جَنَّةٌ وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ وَقِيَامُ الْعَبْدِ مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ
سَمَّ قَرَأَ : سَجَّافِي جُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ الْآيَةِ ۞

Muâz İbn-i Cebel'den rivâyet olunuyor: Peygamberimiz buyurdu ki:

"Sana hayır kapılarını haber vereceğim: Oruç kalkandır. Sadaka, su ateşi söndürdüğü gibi günahları söndürür. Gecenin ortasında kulun ibâdeti de böyle."

Sonra şu meâldeki âyet-i kerîmeyi okudu:

"Onlar ki, yanlarını yataklara koyamazlar, Rablarına korku ve ümit içinde niyâz ederler. Kendilerine verdiğimiz rızıklardan hayra sarfederler. Hiçbir kimse onların işlediklerine mükâfat olarak gizlenmiş göz aydınlığını, nîmetleri şimdi bilemez." (Bu Hadîs-i Şerîfi İmam Ahmed bin Hanbel rivâyet etmiştir.)

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّمَ) : لِكُلِّ شَيْءٍ سَزَاةٌ وَسَزَاةُ الْجَسَدِ الصَّوْمُ

Sehl İbn-i Sa'd'dan; demiştir ki: Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

"Her şeyin bir zekâtı vardır. Cesedin zekâtı da oruçtur." (Bu Hadîs-i Şerîf'i Taberânî rivâyet etmiştir.)

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: أَزَالَتِي (صَلِّعَم) كَانَ إِذَا دَخَلَ شَهْرَ رَمَضَانَ
أَطْلَفَ كُلَّ اسِيرٍ وَأَعْطَى كُلَّ سَائِلٍ ﴿١٠﴾

Abdullâh İbn-i Abbâs'dan, şöyle demiştir:

"Ramazan ayı girince Peygamber Efendimiz bütün esirleri âzâd eder ve her dileyene, bir şey isteyene, verirdi." (Bu Hadîs-i Şerîfi Bezzâr rivâyet etmiştir.)

ذَكَرَ اللَّهُ فِي رَمَضَانَ مَغْفُورَةً لَهُ وَسَائِلُ اللَّهِ لَا تَحِيبُ ﴿١١﴾

Ömer b. Hattab (R.A.) dan, demiştir ki: Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

"Ramazanda Allâh'ı zikreden mağfirete kavuşur, Allah'tan dileyen de haybete uğramaz, boş dönmez." (Bu Hadîsi Taberânî Mu'cem'inde rivâyet etmiştir.)

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ ﴿١٢﴾

Ebû Hüreyre (R.A.) den, şöyle demiştir: Resûl-i Ekrem buyurdu ki:

"Her kim Ramazan orucunu inanarak ve ecini yalnız Allah'tan umarak li-veçhi'llâh tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır." (Bu Hadîs-i Şerîfi Ahmed b. Hanbel, Buhârî ve Müslim, Sünen sahipleri yâni Ebû Dâvud, Tirmizî, Neseî, İbn-i Mâce rivâyet etmişlerdir.)

مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ ﴿١٣﴾

Yine Ebû Hüreyre'den, şöyle demiştir: Resûl-i Ekrem buyurdu ki:

"Her kim inanarak ve ecini yalnız Allah'tan umarak Ramazan'da Terâvih namazını kılar, geçmiş günahları bağışlanır." (Bu Hadîs-i Şerîfi de aynı muhaddisler rivâyet etmişlerdir.)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلِّعَم) قَالَ: الصِّيَامُ وَالْقُرْآنُ يُشْفَعَانِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِلْعَبْدِ يَقُولُ الصِّيَامُ: أَيْ رَبِّ إِنِّي مَنَعْتُهُ الطَّعَامَ وَالشَّهَوَاتِ بِالنَّهَارِ
فَشَفِّعْنِي فِيهِ. وَيَقُولُ الْقُرْآنُ: مَنَعْتُهُ النَّوْمَ بِاللَّيْلِ فَشَفِّعْنِي فِيهِ. فَيُشْفَعَانِ لَهُ ﴿١٤﴾

Abdullâh İbn-i Amr'dan rivâyet olunuyor: Resûl-i Ekrem Efendimiz buyuruyordu ki:

"Kıyâmet günü oruç ve Kur'ân, kula şefâatçi olurlar. Oruç: Yâ Rabbî, ben onu gündüzleri yemekten ve zevklerinden alakoydum, şimdi beni ona şefâatçi kıl, der. Kur'ân: Ben onu gece uykusundan alakoydum, der. Her ikisi de şefâatçi olurlar." (Bu Hadîs-i Şerîfi Beyhakî rivâyet etmiştir.)

Ramazân-ı Şerîfte Kur'ân okumak çok fazîletlidir. Mukabele okuma âdeti câmilere şeref vermektedir.

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّمَ): إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرِّيَّانُ لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا الصَّائِمُونَ فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ بَعْدَهُ.

Sehl İbn-i Sa'd (R.A.) dan, şöyle demiştir: Resûl-i Ekrem buyurdu ki:

"Cennette bir kapı vardır, ona Reyyân 'Kanıklar kapısı' denir. Ondan ancak oruç tufanlar girer. Onlar girince kapı kapanır, başka kimse giremez." (Bu Hadîs-i Şerîfi İmam Mâlik, Buhârî, Müslim, Tirmizî, Neseî ve Ahmed İbn-i Hanbel rivâyet etmişlerdir.)

Hadîsin elfâzı muhtelif ise de mânâ birdir. Tirmizî; **"Oraya girene ebediyen bir daha susamak yoktur."** ziyâdesini yapıyor.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّمَ) قَالَ: كُلُّ عَمَلٍ ابْنِ آدَمَ يُضَاعَفُ لَهُ الْحَسَنَةُ عَشْرًا مِثْلَهَا إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ. قَالَ اللَّهُ تَعَالَى إِلَّا الصَّوْمَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ يَدْعُ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ مِنْ أَجْلِي. لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ فَرَحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ وَفَرَحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ وَخَلُوفٌ فِي الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ الصَّيَّامُ حَنَّةٌ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرُفْثُ وَلَا يَصْنَعُ فَإِنْ سَأَمَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ ۖ

Ebû Hüreyre (R.A.) den, demiştir ki: Resûl-i Ekrem (S.A.V.) Efendimiz şöyle buyurdu:

"Âdemoğlunun her hayırlı ameli on mislinden yediyüz misline kadar katlanır. Allah buyurmuştur ki: Ancak oruç başkadır. Çünkü o, ancak benim içindir ve onun mükâfâtını ben veririm. Kulum zevkinden ve yemeğinden benim için vazgeçiyor. Oruçlu için iki ferah ve neş'e vardır. Biri iftar zamanında, diğeri de Rabbine kavuştuğu vakitte. Oruçlu ağzın kokusu Allah indinde misk kokusundan daha hoştur. (Oruç ateşe ve ihtiraslara

karşı) kalkandır, siperdir. Sizden biriniz oruçlu olduğu günde kaba saba, ayıp sözler söylemesin, kavga gürültü çıkarmasın. Şâyet birisi ona söğerse, yâhut kavgaya tutuşursa, ben oruçluyum, ben oruçluyum! desin." (Bu Hadîs-i Şerîfi İmam Mâlik, Buhârî, Müslim, Tirmizî, Ebû Dâvud ve Neseî rivâyet eder.)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّمَ) مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ
الزُّورِ وَعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ ۖ

"Kim ki, yalan söylemeyi, yalanla iş görmeyi, yalan yere şahâdeti bırakmazsa, yeyip içmeyi bırakmasına Allah kıymet vermez." (Bu Hadîs-i Şerîfi Buhârî, Ebû Dâvud, Tirmizî rivâyet etmişlerdir.)

لَا تَزَالُ أُمَّتِي بِحَيْرٍ مَا عَجَلُوا الْإِفْطَارَ وَأَخْرُوا السَّحُورَ ۖ

Ebû Zer Gifârî (R.A.) dan, şöyle demiştir: Resûl-i Ekrem buyurdu ki:

"Ümmetim iftar etmeyi acele ve sahûru te'hîr ettikçe, dâimâ hayır üzeredir demektir." (Bu Hadîs-i Şerîfi Ahmed İbn-i Hanbel Ebû Zer Gifârî'den rivâyet eder.)

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ، قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّمَ) السَّحُورُ كُلُّهُ بَرَكَةٌ فَلَا تَدَعُوهُ
وَلَوْ أَنْ يَجْرَعَ أَحَدُكُمْ جُرْعَةً مِنْ مَاءٍ فَإِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى الْمُسْحَرِينَ ۖ

Ebû Saîd-i Hudrî'den, demiştir ki: Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu:

"Sahûrun hepsi berekettir. Velew bir yudum su içmek sûretiyle olsun, onu yapın, terketmeyin. Zîrâ sahûra kalkanlara Allah rahmet eder, onlar için melekler de istiğfarda bulunurlar." (Bu Hadîs-i Şerîfi Ahmed İbn-i Hanbel rivâyet etmiştir.)

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ إِذَا أَفْطَرَ قَالَ: اللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ ۖ

Resûlullah Efendimiz iftar ettiği vakit şöyle derlerdi:

"Allâh'ım, Sen'in için oruç tuttum ve Sen'in rızkın ile iftar ettim." (Bu Hadîs-i Şerîfi Ebû Dâvud, Muâz bin Zühre'den mürselen, Taberânî ve

Not: Yukarıda 7 nci satırdaki "ve'l-amele" yanlışlıkla "ve amele" yazılmıştır. Okuyucularımızdan özür dileriz.

Dâra Kutnî de Abdullâh İbn-i Abbâs'dan, Neseî ve Hâkim de Abdullâh İbn-i Ömer'den rivâyet etmişlerdir.)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّمَ) يَقُولُ إِذَا أَفْطَرَ: **أَلْحَمْدُ لِلَّهِ، ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ وَنُتِيَ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى** ﴿١٠﴾

Abdullâh İbn-i Ömer (R.A.) şöyle demiştir:

Resûl-i Ekrem Efendimiz iftar ettikleri zaman, "Elhamdü li'llâh" derdi. "Susuzluk geçti, damarlara su serpilip serinledi, inşâ-Allah ecir ve mükâfat da sâbit olmuştur." (Bu Hadîs-i Şerîfi Ebû Dâvud ve Zerrin rivâyet etmişlerdir.)

﴿١٠﴾ مَنْ فَضَّصَ صَائِمًا كَارَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ عَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئًا

Ebû Hüreyre (R.A.) den, şöyle demiştir: Resûl-i Ekrem buyurdular ki:

"Bir oruçluya iftar veren kimseye, o oruçlunun sevâbı kadar ecir verilir. Şu kadar ki, oruçlunun sevâbından bir şey eksilmez." (Bu Hadîs-i Şerîfi Tirmizî Ebû Hüreyre'den rivâyet eder.)

Ramazan'da oruçluya orucunu açacak, iftar edecek bir şey vermek elbette hayırlıdır. İnfak ve sadaka zâten iyidir, Ramazan'da iftar vakti olunca daha hayırlı olur.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّمَ) قَالَ: تَحَرَّوْا لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ مِنْ رَمَضَانَ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَابْنُ خَرِّابٍ. وَقَالَ فِي الْوَيْتْرِ مِنَ الْعَشْرِ الأَوَاخِرِ ﴿١١﴾

Ümmü'l-Mü'minîn Hazret-i Âişe (R.A.) den, şöyle demiştir: Resûlullah Efendimiz buyurdular ki:

"Kadir gecesini Ramazân'ın yirmisinden sonra arayınız." (Bu Hadîs-i Şerîfi Müslim ve Buhârî rivâyet etmişlerdir.)

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ، قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَيُّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا قَوْلُ فِيهَا قَالَ قُولِي: **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي** ﴿١٢﴾

Hazret-i Âişe (R.A.) den, şöyle demiştir: Dedim ki:

"Yâ Resûla'llah, ne buyurursun, hangi gece Kadir gecesini bildiysen, ona rastlarsam, onda ne diyeyim, nasıl duâ edeyim?" Resûlullah da;

(اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي)

"Allâh'ım, sen çok affedicisin, affetmeyi seversin, beni de affet, de." buyurdu. (Bu Hadîs-i Şerîfi İmam Ahmed İbn-i Hanbel, Tirmizî ve İbn-i Mâce rivâyet etmişlerdir.)